

JAMAICA KINCAID

Annie John

Traducere din engleză și note de
ANCA DUMITRU

HUMANITAS
fiction

CUPRINS

Siluețe în depărtare	7
Mâna care se învâрте	19
Gwen	43
Fata Roșie	67
Columb în lanțuri	87
Undeva, Belgia	101
Ploaia cea lungă.	127
O plimbare până la debarcader	153

CAPITOLUL 1

Siluate în depărtare

Pentru scurtă vreme, cam pe când împlinisem zece ani, mi-am închipuit că doar necunoscuții mor. Gândurile acestea mă cuprindeau în vacanța de vară, când stăteam departe, pe Fort Road. Locuința noastră se afla pe Dickenson Bay Street, și era o casă pe care tata o ridicase cu mâinile lui, dar tocmai atunci se nimerise să aibă nevoie de un acoperiș nou, așa că locuiam într-o alta, pe Fort Road. Aveam doar doi vecini, pe Miss Maynard și pe soțul ei. În vara aceea creșteam o scroafă care abia fătase, câteva bibilici și niște rațe care făceau ouă uriașe, atât de mari, încât mama spunea că sunt mari chiar și pentru rațe. Mi-era silă să mănânc orice altceva în afară de ouăle de rață, fierte tari. Zilnic, n-aveam altă treabă decât să hrănesc păsările și porcul, dimineața și seara. Vorbeam doar cu părinții mei și, uneori, cu Miss Maynard, dacă se întâmpla s-o văd când mergeam să iau cojile de legume pe care mama o

rugase să le păstreze pentru porcul nostru – exact ce-i plăcea lui cel mai mult. De la noi din curte se vedea cimitirul. N-am știut că e cimitirul până într-o zi în care i-am spus mamei că, uneori, seara, în timp ce dau de mâncare porcului, zăresc acolo, în depărtare, niște siluete mici, ca niște bețișoare, unele îmbrăcate în negru, altele în alb, mișcându-se de colo-colo. Observasem și că siluetele în alb și negru apăreau uneori dimineața. Mama mi-a spus că, probabil, e vorba despre înmormântarea unui copil, pentru că întotdeauna copiii sunt înmormântați dimineața. Până atunci, nu știusem că și copiii mor.

Îmi era frică de morți, așa cum le era tuturor celor pe care-i cunoșteam. Ne era teamă de morți, pentru că niciodată nu puteai ști când se întorc. Uneori se iveau în vis, dar asta nu era atât de rău, pentru că, de obicei, veneau doar pentru a te avertiza, iar dintr-un vis, în tot cazul, te trezești. Dar alteori îi vedeai stând sub un copac, taman când treceai pe lângă el. Atunci se putea întâmpla să se țină după tine până acasă, și chiar dacă n-aveau cum să intre, nimic nu-i împiedica să te aștepte și să se țină scai de tine oriunde te-ai fi dus; dacă se întâmpla așa, nu se dădeau bătăuți până când nu treceai de partea lor. Mama știa mulți oameni care muriseră în felul acesta. Mama știa mulți oameni care muriseră, inclusiv propriul ei frate.

După ce am aflat despre cimitir, îmi făcusem obiceiul să stau în curte și să aștept câte o înmormântare. În unele zile nu era nici una. „N-a murit nimeni“, îi spuneam mamei. În altele, tocmai când era cât pe ce să renunț și să intru în casă, vedeam bețișoarele apărând în depărtare. „De ce au întârziat atât?“, o întrebam pe mama. „Probabil că cineva nu s-a putut îndura să pună capacul pe sicriu, și atunci, ca un gest de bunăvoință, cioclul a lăsat lucrurile să tărăgăneze“, îmi spunea ea. Cioclu! Când mergeam în oraș, treceam pe lângă atelierul lui. Afară, pe un mic semn, scria: STRAFFEE & SONS, POMPE FUNEBRE ȘI TÂMPĂRIE. Știam fără greș că ne apropiem de locul acela după mirosul rășinos de pin și acela de lac.

Mai târziu ne-am mutat înapoi, în casa noastră din oraș, și nu mai vedeam cimitirul. Dar tot nu murise vreun cunoscut. Într-o zi, o fetiță mai mică decât mine, o fetiță a cărei mamă era prietenă cu maică-mea, a murit în brațele maică-mii. Nu o cunoșteam deloc pe această fetiță, deși se prea poate ca o dată sau de două ori s-o fi văzut în trecere, când ea și maică-sa ieșeau de la noi din curte. Am încercat să-mi amintesc tot ce auzisem despre ea. O chema Nalda; avea părul roșu; era foarte osoasă; nu-i plăcea să mănânce nimic. De fapt, îi plăcea să mănânce noroi, iar maică-sa trebuia să stea tot timpul cu ochii

pe ea ca s-o împiedice. Taică-su făcea cărămizi, iar maică-sa se îmbrăca într-un fel pe care tata îl considera nepotrivit.

Am auzit-o pe mama povestindu-i tatei cum murise Nalda: făcuse febră și, observând că respirația i se schimbase, au chemat o mașină și tocmai goneau spre doctorul Bailey, când, exact în clipa în care treceau peste un pod, fata a scos un oftat lung și n-a mai mișcat. Doctorul Bailey a constatat decesul, și când am auzit asta, m-am bucurat că nu era doctorul meu. Mama i-a cerut tatei să facă sicriul pentru Nalda, iar el l-a făcut, sculptând pe margini buchețele mici de flori.

Mama Naldei a plâns atât de mult, încât mama a fost nevoită să se descurce cu tot, iar, cum cioclii nu se ocupau niciodată de copii, mama a fost cea care a trebuit să pregătească fetița pentru înmormântare. Acela a fost momentul în care am început să văd cu alți ochi mâinile mamei. Mângâiaseră fruntea fetei moarte; o spălaseră, o îmbrăcaseră și o așezaseră în sicriul făcut de tata. Mama se întorcea de la casa fetei moarte mirosind a *bay rum*¹ – un parfum care, multă vreme după aceea, avea să-mi provoace greață. Pentru un timp, deși nu prea îndelungat, n-am suportat ca mama să mă mângâie,

1. Apă de colonie cu un parfum distinct, obținut din frunze de West Indian bay tree (*Pimenta racemosa*), rom și alte ingrediente aromatice.

să-mi atingă mâncarea sau să mă ajute la baie. Dar mai ales nu puteam suporta să o văd ținându-și mâinile nemișcate în poală.

La școală, le-am povestit tuturor prietenelor despre această moarte. Le luam deoparte, pe rând, ca să pot repeta detaliile iar și iar. Mă ascultau cu gura căscată. Apoi îmi povesteau una câte una despre vreun răposat, un cunoscut al lor sau despre care auziseră doar. Eu le ascultam cu gura căscată. Cineva cunoscuse bine un vecin care, ducându-se să înoate imediat după ce înfulecase copios la un picnic, se înecase. Altcineva avea un văr care, într-o zi, făcând te miri ce, pur și simplu căzuse mort. O alta știa un băiat care murise după ce mâncase niște fructe otrăvitoare. „Ce ciudat“, ne spuneam unele altora.

O iubeam foarte tare – și o chinuiam până la lacrimi – pe o fată pe nume Sonia. Mai mititică decât mine, deși avea cu aproape doi ani mai mult, era o prostituță – prima prostituță adevărată pe care am întâlnit-o vreodată. Era atât de prostituță, încât uneori nu-și amintea cum se scrie propriul nume. Încercam să ajung devreme la școală ca să-i dau tema mea, pe care s-o copieze, iar în clasă îi strecuram răspunsurile la socoteli. Prietenele mele o ignorau, și, de fiecare dată când ziceam ceva de bine despre ea, își arătau disprețul strângând din buze și plescăind. Eu o consideram frumoasă și nu mă feream

s-o spun. Brațele și picioarele îi erau acoperite de fire de păr lung și negru; iar pe ceafă, coborând pe mijlocul spatelui, cât puteai zări înaintea să fie înghițit de uniforma ei de școală, același păr lung, des și negru, doar că aici părea să se bifurce ușor, ca și cum o adiere de vânt ar fi trecut și i-ar fi făcut cărare. În pauză, îi cumpăram un desert – ceva ce se numea „bucurie înghețată“ – cu bani furati din poșeta mamei, și apoi ne așezam sub un copac în curtea școlii. Și nu-mi mai puteam lua privirea de la ea, o priveam, mijindu-mi ochii și apoi deschizându-i, până când începea să se foiască. Și atunci mă apucam s-o trag de firele de păr de pe brațe și picioare – mai întâi cu blândețe, apoi cumplit de tare, ținându-le întinse cu vârful degetelor până când țipa de durere. Timp de câteva săptămâni, nu a mai venit la școală, și ni s-a spus că mama ei, care era însărcinată, murise pe neașteptate. Nu am mai fost niciodată în stare să-i vorbesc, deși am fost colege de clasă încă doi ani după aceea. O fată a cărei mamă murise și o lăsase singură pe lume mi se părea un lucru rușinos.

Nu mult după ce fetița aceea a murit în brațele mamei, în drum spre doctor, Miss Charlotte, vecina noastră de peste drum, s-a prăbușit și a murit în timp ce stătea de vorbă cu mama. Dacă mama nu ar fi prins-o, ar fi căzut grămadă la pământ. Când m-am întors de la școală în acea zi, mama mi-a spus: